

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

w obecności Prokuratora Prokuratury Wojskowej del. do Prok Okręg. w Poznaniu – Macieja Nowaka

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2014 roku na rozprawie

sprawy **D. P.**

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 178a § 4 kk

na skutek apelacji prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp.

z dnia 12 czerwca 2014 roku, sygn. akt II K 164/14

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;
2. zwalnia oskarżonego w całości od kosztów postępowania odwoławczego, w tym od opłaty za drugą instancję.

Jarosław Komorowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 12 czerwca 2014 roku w sprawie II K 164/14 Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim uznał oskarżonego D. P. za winnego przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. popełnionego w ten sposób, że w dniu 11 kwietnia 2014 roku w ruchu lądowym w miejscowości K., będąc uprzednio skazanym wyrokiem z dnia 13 lutego 2012 roku, sygn. akt II K 784/41, przez Sąd Rejonowy w Kościanie za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, kierował czterokołowcem marki F., będąc w stanie nietrzeźwości, tj. 0,71 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu i za to na podstawie art. 178a § 4 wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tej kary warunkowo zawiesił na okres 4 lat tytułem próby.

W punkcie 2. wyroku Sąd orzekł wobec oskarżonego na podstawie art. 71 § 1 k.k. grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 15 złotych.

Na podstawie art. 42 § 2 k.k. Sąd orzekł również wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 lat, a nadto obciążył go kosztami procesu.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację na niekorzyść oskarżonego wywiódł prokurator zaskarżając wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k., polegającą na niewskazaniu w wyroku zastosowanych przepisów ustawy, tj. art. 69 § 4 k.k.;
2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 424 § 1 k.p.k., polegającą na braku wskazania w uzasadnieniu faktów jakie Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, a przede wszystkim braku

szczególnie uzasadnionych wypadków przemawiających za warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej wobec D. P. kary pozbawienia wolności;

3. rażąco niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wskutek braku dostatecznego uwzględnienia i oceny wszystkich okoliczności faktycznych polegających na stwierdzeniu, że prowadzenie pojazdu przez oskarżonego rażąco zagraża bezpieczeństwu w komunikacji oraz bez dostatecznego uwzględnienia wysokiego stopnia szkodliwości społecznej czynu wynikającej przede wszystkim z pobudek oskarżonego i ze skutków, jakie mogły być następstwem tego działania, przez co wymieniona kara pozbawiona jest względów zapobiegawczych i wychowawczych, jak też nie spełnia celów w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Podnosząc powyższe zarzuty prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej w punkcie 1. z zachowanie pozostałych rozstrzygnięć.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 7 października 2014 roku prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez wyeliminowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz orzeczonej wobec oskarżonego grzywny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wypada podkreślić, że w przypadku gdy środek odwoławczy pochodzi od podmiotu fachowego, jakim jest oskarżyciel publiczny, Sąd związany jest w orzekaniu na niekorzyść oskarżonego nie tylko granicami zaskarżenia, ale nadto musi baczyc na to, jakie uchybienie podniesione zostało w środku odwoławczym. W takiej bowiem sytuacji Sądowi wolno orzec na niekorzyść oskarżonego tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w środku odwoławczym lub podlegających uwzględnieniu z urzędu. Z urzędu uwzględnieniu podlegają zaś jedynie uchybienia szczególnie rażące, które pozwalają wyjść na niekorzyść poza granice środka odwoławczego (art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 k.p.k.). W praktyce oznacza to, że gdy środek odwoławczy został wniesiony na niekorzyść oskarżonego przez podmiot fachowy, Sąd odwoławczy nie tylko związany jest granicami zaskarżenia, ale nadto może orzec na niekorzyść oskarżonego tylko wówczas, gdy stwierdza istnienie bądź to uchybienia, które podniesione zostało w środku odwoławczym, bądź takiego uchybienia, które podlega uwzględnieniu z urzędu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2002 r., III KKN 423/2000, Krakowskie Zeszyty Sądowe 2003/7-8, poz. 46).

Już w tym miejscu trzeba zaznaczyć, że rozpoznając niniejszą sprawę Sąd odwoławczy nie dopatrył się uchybień, które podlegałyby uwzględnieniu z urzędu i skutkowałyby wyjściem poza granice zaskarżenia.

Przechodząc do zarzutów sformułowanych przez prokuratora w punktach 1. i 2. apelacji należy wpiery zauważyć, że zmiana lub uchylenie orzeczenia z uwagi na naruszenie przepisów postępowania może nastąpić nie przy każdej takiej obrazie, a jedynie wówczas, gdy obraza ta mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, przy czym nie wystarczy samo twierdzenie o wywarcu przez uchybienie wpływu na treść orzeczenia, ale należy wykazać, że związek taki może realnie istnieć. Nie oznacza to, że na Sądzie nie ciąży obowiązek powołania w podstawie prawnej zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności odpowiedniego przepisu prawa materialnego. Wynika on z treści art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. i stanowi uchybienie, które daje podstawę do stawiania zarzutu w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k. Rzecz jednak w tym, że jego uwzględnienie wiąże się z wykazaniem, iż uchybienie to mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Zaznaczenia również wymaga, że uzasadnienie wyroku jest czynnością wtórną do rozpoznania sprawy, bowiem czynność tę wykonuje Sąd już po zakończonym rozpoznaniu sprawy, a uzasadnienie stanowi wyłącznie dokument o charakterze sprawozdawczym, zawierający przedstawienie w sposób uporządkowany wyników postępowania z dokładnym wskazaniem, co Sąd uznał za udowodnione i jak ocenił dowody, jeśli chodzi o podstawę faktyczną wyroku, a także wyjaśnieniem podstawy prawnej zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia. Z tego też względu nawet stwierdzone niedomogi uzasadnienia nie mogą stanowić postawy do przyjęcia, iż uchybienie art. 424 k.p.k. miało

realny wpływ na treść wyroku i musi prowadzić do jego zmiany bądź uchylenia, chyba że istnieją między wyrokiem, a uzasadnieniem sprzeczności, bądź uzasadnienie zostało sporządzone z tak daleko idącym, rażącym naruszeniem wymogu jego sporządzenia, że uniemożliwiona jest całkowicie kontrola rozumowania Sądu, a zatem brak jest oceny dowodów i dokonania ustaleń faktycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 września 2009 r., II AKa 232/2009, Krakowskie Zeszyty Sądowe 2010/11, poz. 62).

Bezsporne jest, że orzekając o zawieszeniu orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności Sąd I instancji nie powołał się na art. 69 § 4 k.k. Nie można jednocześnie pominąć faktu, że uzasadnienie orzeczenia Sądu I instancji w części poświęconej rozstrzygnięciu o karze jest nad wyraz lakoniczne. Prokurator w swojej apelacji starał się wykazać, że to uchybienie w zakresie prawa proceduralnego wpłynęło realnie na kształt orzeczenia, czyniąc je niepełnym i niepozwalającym w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości poznać powody, jakie kierowały Sądem Rejonowym przy podejmowaniu ostatecznej decyzji w sprawie.

Sąd Okręgowy nie podziela jednak stanowiska zaprezentowanego przez prokuratora co do jakości orzeczenia Sądu Rejonowego oraz jego uzasadnienia. Mimo zauważonych uchybień, orzeczenie to jest transparentne i czytelne. Skoro w pisemnych motywach wyroku Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, a nadto wyjaśnił podstawę prawną wyroku oraz okoliczności uwzględnione przy wymiarze kary, to możliwa jest kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia, a w konsekwencji nie można stwierdzić naruszenia dyspozycji art. 424 k.p.k. Sąd odwoławczy nie ma również wątpliwości, że podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiło uznanie, że zachodzi wypadek uzasadniający warunkowe zawieszenie orzeczonej wobec D. P. kary pozbawienia wolności. Stwierdzone uchybienie, wobec trafności ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia oraz jednoznaczności podstawy prawnej rozstrzygnięcia w sprawie, jest zdaniem Sądu odwoławczego błędem o tak niskim natężeniu, że nie miało wpływu na treść rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Przechodząc do ostatniego z podniesionych przez prokuratora zarzutów stwierdzić trzeba, że rażąca niewspółmierność kary – jako zarzut z kategorii ocen – można zasadnie powoływać wówczas, gdy kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy oraz nie zapewnia spełnienia celów kary, a więc gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Z sytuacją rażącej niewspółmierności kary mamy do czynienia w szczególności wówczas, gdy rozmiar represji w rozpoznawanej sprawie jest w sposób oczywisty nieproporcjonalny w stosunku do dolegliwości wymierzanej podobnym sprawcom w podobnych sprawach (tak m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8, poz. 60; wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2009 r., WA 19/2009, OSNSK 2009, poz. 1255).

Sąd odwoławczy w pełni akceptuje wymierzoną oskarżonemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, gdyż stanowi ona jedyną słuszną reakcję na popełnienie przez D. P. kolejnego przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., a jej wymiar jest odpowiedni w kontekście elementów podmiotowych i przedmiotowych popełnionego przez niego czynu zabronionego. Nietrafnie zresztą – w kontekście zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary – prokurator powołuje się na fakt niedostatecznego uwzględnienia przez Sąd Rejonowy stopnia winy oraz społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, gdyż są to okoliczności wpływające na wymiar kary, które Sąd I instancji uwzględnił. Natomiast przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jest ocena w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa, a więc rozstrzygnięcie to musi znajdować uzasadnienie w pozytywnej lub negatywnej prognozie kryminologicznej. Nie stanowi przy tym przeszkody do zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary dotychczasowa karalność sprawcy, także za przestępstwo umyślne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., II AKa 42/2009, Krakowskie Zeszyty Sądowe 2009/7-8, poz. 68).

W ocenie Sąd Okręgowy, zawieszenie wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności na okres 4 lat tytułem próby jest zasadne. Decydując w tym przedmiocie Sąd Rejonowy słusznie ustalił, że po stronie oskarżonego zachodzi pozytywna prognoza kryminologiczna. Ustawodawca nie sprecyzował, co należy rozumieć przez

„szczególnie uzasadnione przypadki”, o których mowa w art. 69 § 4 k.k., pozostawiając to ocenie Sądu orzekającego. W tym zakresie nie można było rozstrzygać nie tylko w oderwaniu od okoliczności czynu przypisanego oskarżonemu w niniejszej sprawie, ale i od uprzedniego skazania go przez Sąd Rejonowy w Kościanie w sprawie II K 784/11 na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby. Stosownie bowiem do treści art. 75 § 1 k.k. w najbliższym czasie musi nastąpić obligatoryjne zarządzenie wykonania wskazanej kary. Umieszczenie D. P. w jednostce penitencjarnej może natomiast wpłynąć na niego w sposób wychowawczy, a w konsekwencji wzbudzić w nim wolę współdziałania w kształtowaniu jego społecznej postawy oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego.

Zdaniem Sądu odwoławczego rzeczywiste odbycie przez oskarżonego kary orzeczonej w sprawie II K 784/11, jeżeli nawet na zasadzie szoku nie spełni całkowicie funkcji resocjalizacyjnej, to winno wywołać u niego przekonanie, że popełnianie przestępstw spotyka się z adekwatną do winy i społecznej szkodliwości czynu reakcją wymiaru sprawiedliwości, co skutkować będzie w przyszłości obawą naruszenia prawa przed ponowną koniecznością izolacji. Oskarżony będzie miał jednocześnie świadomość, że każde kolejne dopuszczenie się przez niego czynu zabronionego, w szczególności zaś następnego przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., będzie z dużym prawdopodobieństwem skutkowało orzekaniem wobec niego kar bezwzględnych oraz zarządzeniem wykonania kary wymierzonej mu w niniejszej sprawie.

W związku z powyższym, wobec niezasadności podniesionych przez prokuratora zarzutów i akceptacji rozstrzygnięcia o karze, należało wyrok Sądu I instancji utrzymać w mocy, o czym orzeczono w punkcie 1. wyroku.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w punkcie 2. omyłkowo zwalniając oskarżonego od obowiązku ich uiszczenia, bowiem stosownie do art. 636 § 1 k.p.k. w sprawach z oskarżenia publicznego, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego wniesionego wyłącznie przez oskarżyciela publicznego koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

SSO Jarosław Komorowski